

NÖROŞİRURJİDE POSTOPERATİF VE GİRİŞİM SONRASI GÖRÜLEN ENFEKSİYONLAR

DR.YUNUS GÜRBÜZ
SB ANKARA DIŞKAPI EĞ VE ARŞ HASTANESİ

Diğer cerrahi uygulamalarla kıyaslandığında nöroşirurjide postop enfeksiyon riski düşüktür, %4(%0-25) civarındadır

I.K.Hosein et al. Journal of Hospital Infection(1999) 43:5-11)

Nöroşirurji operasyonlarının klasifikasyonu(Enfeksiyon oranları)

<i>Kategori</i>	<i>Tanım</i>	<i>Örnekler</i>
<i>Kirli(% 9.1)</i>	Cerrahi esnasında ispatlanmış sepsis	Beyin absesi, subdural veya parafalcine ampiyem, osteit, menenjit, pürülan deri enfeksiyonları
<i>Kontamine(%9.7)</i>	Kontaminasyon geliştiği bilinen	Bileşik kafatası kırıkları, açık saçlı deri yaraları, serebrospinal sıvı fistülü, ardışık operasyonlar
<i>Temiz kontamine(%6.8)</i>	Cerrahi sırasında operasyon bölgesinde kontaminasyon riski	Paranasal sinüslere giriş, transsfenoidal veya trans oral uygulamalar, uzamış cerrahi, cerrahi tekniklerde ihlal
<i>Yabancı cisimle temiz(%6)</i>	Kalıcı veya geçici yabancı cisim konulması	Şant operasyonu, intrakranial basınç monitörleri, klempeler, ventriküler drenler, akrilik kranioplastiler, metal çubuklar
<i>Temiz(%2-6)</i>	Tespit edilmiş risk faktörü yok;tüm diğer katagorilerin bulunmaması	İdeal operasyon koşulları, 24 saati geçmeyen kapalı drenaj

Cerrahi sonrası gelişen yara enfeksiyonları

- menenjit,
- serebrit,
- abse formasyonu

Mortalite oranı % 14'e kadar çıkabilir.

Postoperatif enfeksiyonlar;

- Hastanın hastanede kalış süresini uzatırlar
- Bir başka cerrahi girişim gerektirebilirler
- Hastane masraflarını artırırılar

Nöroşirurjide cerrahi operasyon veya cerrahi girişim sonrası gelişen enfeksiyon riskini artıran faktörleri

Hastayla ilgili olanlar:

- Amerikan Anestezi cemiyetinin fiziksel durum skorunun 2 den yüksek olması
- Başvuruda Glaskow koma skorunun 10'un altında olması
- Hastanede kalış süresinin 24 saatten az veya 6 günden uzun olması
- Daha öncesinde nöroşirurjik operasyon
- Yakın zamanda antibiyotik kullanımı

I.K.Hosein et al. Journal of Hospital Infection(1999) 43:5-11)

Nöroşirurjide cerrahi operasyon veya cerrahi girişim sonrası gelişen enfeksiyon riskini artıran faktörleri

Girişimle ilgili olanlar:

- Total saç kesimi: Operasyondan birgün önce veya aynı gün yapılan saç traşının enfeksiyon riskini artırdığıda ilişkin çok sayıda cerrahi literatür mevcuttur.
- Uygun antibiyotik profilaksisi uygulanmaması
- Dört saatten uzun süren operasyon
- Acil cerrahi girişim
- Kontamine veya kirli operasyonlar

Tıraş yapmadan saçlı derinin operasyona hazırlanmasıyla ilgili Horgan ve Piatt'ın önerileri şöyledir;

- %4'lük klorheksidin şampuan ile operasyon sabahı banyo
- İyotlu dezenfektanlar ile cerrahi alan temizliği
- İnsizyon yerindeki saçın düzgün bir biçimde ayrılması
- Ayrılan saçın iyot emdirilmiş bir örtüyle kapatılması

Nöroşirurjide cerrahi operasyon veya cerrahi girişim sonrası gelişen enfeksiyonlar;

- Cerrahi alan enfeksiyonları
- Menenjit
- Ventrikülit
- Şant enfeksiyonları
- Beyin abseleri
- Subdural ampiyem
- Osteomyelit
- Spinal abse
- Diskitis

SSS ŞANT ENFEKSİYONLARI

- **Şant**, hidrosefalide SSS'nin absorpsiyon için bir başka vücut bölgesine aktarılması işlemine denir

- Şantın proksimal kısmı SSS içine, distal kısım ise **periton, plevra veya damar içine yerleştirilir.**
- Birçok nöroşirurjen distal ucun periton boşluğunda olmasını tercih eder
- Çeşitli nedenlerle **eksternal kataterlerde** takılabilir

- SSS şant enfeksiyonu sıklığı genellikle %5-15 arasındadır.
- Yakın zamanlarda bildirilen enfeksiyon oranları genellikle % 4'ün altındadır.

Enfeksiyon riskini artıran faktörler şunlardır;

- Prematüre doğum
- Daha önce geçirilmiş şant enfeksiyonu
- Cerrahın deneyimi
- Operasyonda bulunan kişi sayısı
- Operasyon esnasında endoskopi kullanımı
- Şant operasyonunun süresi
- Ventriküloatriyal şantlarda T7'nin altında katater takılması
- Hastanın cilt hazırlığı
- Derinin traşı
- Şant revizyonu

SSS şant enfeksiyonlarında etyolojik ajanlar

<u>Etken</u>	<u>Sıklık(%)</u>
■ Stafilokok*	65-85
■ Gram negatif bakteri	6-20
■ Streptokok	8-10
■ Korinebakteri	1-14
■ Anaeroblar	6
■ Miks kültürler	10-15

*Çoğunlukla koagülaz-negatif stafilokoklar

Geniş spektrumlu antibiyotik kullananlarda
Candidaya bađlı enfeksiyonlarda
görülebilir.

Şantın enfekte olmasının nedenleri

- Şantın distal ucunda oluşan enfeksiyonun assendan yolla beyne ulaşması
- Şantın üzerindeki derinin erozyonu nedeniyle direk bulaş
- Hemotojen yayılım
- Cerrahi sırasında bulaş(ensık)

Klinik Bulgular

- Başağrısı
- Bulantı
- Letarji
- Mental durum deđişiklikleri
- Ateş
- Karın ağrısı

Tanı

- Şantın direk kültürü
- BOS kültürü(şantın içinden veya çevresinden)
- BOS'un mikrobiyolojik ve biyokimyasal incelemesi(Hücre, gram boya, glukoz, protein, şeker düzeyleri)
- Kan kültürü(VA şantlarda)

Şant Komplikasyonları

- Menenjit
- Ventrikülit
- İntrakranial ampiyem, abse
- İnfektif endokardit
- Şant nefriti*
- Plörit
- Peritonit

*Glomerüllerde IgM ve IgG depolanması sonucu

Tedavi

- Antibiyotik tedavisi
- Şantın çıkarılması
- Şantın replasmanı

Antibiyotik tedavisi:

- Kültür sonuçları çıkıncaya kadar **vankomisin** ile birlikte **sefepim, seftazidim veya meropenem** ile tedaviye başlanması önerilir.
- **İntraventriküler yolla** antibiyotik kullanımı tartışmalı olup, inatçı vakalarda kullanılabilir.

Şantın çıkarılması

- Parenteral antibiyotik %24
- Parenteral+intratekal antibiyotik %40
- Parenteral antibiyotik + şant revizyonu %75

G.L.Mandell, Infectious Diseases, 6.baskı,2005

Antibiyotik tedavi süresi ve şant reimplantasyonu

- Koagülaz negatif stafilokok
- BOS bulguları normal
- Şant çıkarıldıktan sonra 48 saat içinde Kültür sonuçları negatif ise
- Şanti çıkardıktan 3 gün sonra yeni şant takılması

- Koagülaz negatif stafilokok
- BOS bulguları anormal(Pleositoz,BOS biyokimyası bozulmuş ise
- Şanti çıkardıktan ve kültür negatifliği elde edildikten 7 gün sonra yeni şant takılması
- Tekrarlayan kültürler pozitif ise, negatif kültür elde edildikten 10 gün sonra yeni şant takılması

Antibiyotik tedavi süresi ve şant reimplantasyonu

- Koagülaz pozitif stafilokok üretilmişse, kültür negatifliğinden 10 gün sonra yeni şant takılması önerilir.
- Gram negatif bakteri üretildiyse şant çıkarılıp, negatif kültür elde edildikten sonra 14-21 günlük bir tedavi süresinden sonra şant replasmanı önerilir.

Nöroşirurji yoğun bakım ünitelerinde görülen infeksiyonlar

- Solunum fonksiyonlarının azalması
- Uzamış mekanik ventilasyon
- Santral vasküler kataterler
- İntrakranial basınç monitörleri vs nedeniyle

operasyon bölgesi dışında gelişen enfeksiyonlar içinde artmış riske sahiptir

Nöroşirurji yoğun bakımda izole edilen etkenler;

Enfeksiyon bölgesi	Sayı(%)	Bakteri
Göğüs	9(41)	Psödomonas Stafilokok aureus Klebsiella Enterobakter Asinetobakter
Üriner sistem	7(32)	E.koli Psödomonas Klebsiella Koagülaz negatif stafilokok Grup D streptokok
MSS Enfeksiyonu*	4(18)	Bakteroides Enterobakter Asinetobacter
Yara	1(5)	MRSA
Cild	1(5)	Asinetobakter

*Bir hastada kültür negatif.

M O'Shea et al. West Indian Med J 2004;53(3):159

POSTOP EMPİRİK ANTİBİYOTİK TEDAVİSİ

The Sanford Guide, 2004

Enfeksiyon türü	Olası etkenler	Primer ilaçlar	Alternatif ilaçlar
Beyin Absesi	S.aureus, Enterobacteriaceae	Nafcillin veya Oxacillin + P Cep 3	Vanco 1.0 q12h IV + P Cep 3
Menenjit	S.pneumoniae, S.aureus, Coliforms, P.aeruginosa	Vanco 1.0 gr q6-12h IV + Ceftazidime 2.0 gr q8h IV	Meropenem 1.0 gr q8h IV, FDA onayı yok
Ventrikülit/ İnfekte ventriküloperitoneal şant nedeniyle gelişen Menenjit	S.epidermidis S.aureus Coliforms Diphtheroids Propionibacterium acnes	Vanco 1.0 gr q6-12h IV + RIF 600 mg qd po	
Kafa kemiklerinde Osteomyelit	S.aureus, S.epidermidis	Vancomisin	

NÖROŞİRURJİDE ANTİBİYOTİK PROFİLAKSİSİ

NÖROŞİRURJİDE ANTİBİYOTİK PROFİLAKSİSİ

The ancient Chinese paid their doctors while they remained healthy, but stopped paying when they became ill.

NÖROŞİRURJİDE ANTİBİYOTİK PROFİLAKSİSİ

Antibiyotik profilaksisi operasyon sonrası özellikle yara enfeksiyonları başta olmak üzere **enfeksiyon sıklığının azaltılmasında** önem taşır.

NÖROŞİRURJİDE ANTİBİYOTİK PROFİLAKSİSİ

Profilaktik antibiyotik kullanımının;

- Toksik ve allerjik reaksiyonlar
- Dirençli bakteri gelişimi
- İlaç etkileşimleri
- Süper enfeksiyonlar

Nöroşirurjide **kraniyotomi** operasyonlarında antistafilokoksik antibiyotik **profilaksisinin etkinliği** gösterilmiştir.

FG Barker II, Neurosurgery, 35:484,1994

SSS şant operasyonlarında profilaksi çelişkili sonuçlar vermiştir

EM Brown et al, Lancet, 344:1547, 1994

- Spinal cerrahide, konvansiyonel **lomber diskektomi** sonrası enfeksiyon oranı düşüktür, **profilaksi önerilmez.**

Füzyon yapılan spinal cerrahi, uzamış spinal prosedürler, veya yabancı cisim konulan operasyonlarda enfeksiyon riski artar ve genellikle profilaksi yapılır*

*Kontrollü çalışma yok

Kraniyotomi yapılan hastalarda antibiyotik profilaksisi önerileri

ASHP=American Society of Health-System Pharmacists

SIS=Surgical Infection Society

IDSA=Infectious Disease Society of America

G.L.Mandell, Infectious Diseases, 6.baskı,2005

ASHP(1999)	Medical letter(2001)	IDSA(1994)	Sanford guide(2003)	SIS(1993)
Cefazolin 1 gram	Cefazolin 1-2 gram Vancomycin 1 gram	Cefazolin 1-2 gram	Cefazolin 1 gram tek doz veya 8 saat arayla 1-2 gün. Ceforoxime 1.5 gram tek doz veya 1-2 gün Vancomycin 1 gram tek doz	Cefazolin 1 gram İndüksiyon öncesi,1 doz operasyon sonrası Vancomycin 1 gram indüksiyon öncesi

Etik sorunlar

Etik olarak antibiyotik profilaksisi kullanılacaksa veya kullanılmayacaksa hastanın ameliyat öncesi bunu bilme hakkı vardır ve mutlaka hastadan onay alınmalıdır. Çünkü hiçbir ilaç hastanın isteği dışında hastaya uygulanamaz.

S I Savitz, M M Rivlin, M H savitz J Med Ethics 2002; 28:358-363

Postoperatif enfeksiyonların tedavisinde
Enfeksiyon Hastalıklarının rolü nedir?

Enfeksiyon hastalıklarının rolü

Bu enfeksiyonların hastaya fazla zarar vermesinin engellenmesinde

Erken tanı

Kombine medikal ve cerrahi tedavi gereklidir.

Enfeksiyon hastalıklarının rolü

- Tanının konmasında,
- Etkenin izole edilmesi
- Optimal tedavinin seçilmesinde

Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji uzmanının katkısı önemlidir.

Enfeksiyon hastalıklarının rolü

Genellikle enfeksiyonların çoğu bilinen az sayıda etkenle olmasına rağmen, bazı durumlarda az görülen yada **çoklu direnç paterni** gösteren etkenlerle enfeksiyon olabilir.

Enfeksiyon hastalıklarının rolü

Bu durumlarda enfeksiyonun saptanması, etkenin izolasyonu ve uygun antibiyotik seçimi büyük önem taşır.

OPTİMAL TEDAVİ ve TEDAVİ
SÜRELERİNİN BELİRLENMESİNDE
LABORATUVARIN ROLÜ NEDİR?

LABORATUVARIN ROLÜ

Cerrahi sonrası ortaya çıkan menenjitlerin bir kısmı bakteriyel olduğu gibi bir kısmı da **kimyasal(aseptik)** olabilir.

LABORATUVARIN ROLÜ

Kimyasal menenjit, bakteriyel menenjitten **daha çok görülür**, cerrahi sırasında subaraknoid boşluğa geçen **kan ve kan yıkım ürünlerinin veya dura yamalarının (dural substitutes)** kimyasal irritasyonu ile oluşur.

LABORATUVARIN ROLÜ

- Kimyasal menenjit yüksek doz **kortikosteroidlere** iyi cevap verir.
- Bu nedenle bakteriyel menenjitlerden ayrımı büyük önem taşır.

LABORATUVARIN ROLÜ

- Ancak her iki durumda da SSS da düşük glukoz düzeyi, yüksek protein konsantrasyonu ve PNL hakimiyeti olan pleositoz vardır.
- Bakteri izole edilen olguların % 70 inde gram boyamada bakteri görülmediğinden ayırimda bu yöntemde çok etkili değildir.

LABORATUVARIN ROLÜ

- Yapılan çalışmalarda BOS'da **TNF α** , **IL-1 β** ve **IL-6**'nın bakteriyel menenjitlerde anlamlı bir şekilde yüksek olduğu gösterilmiştir.

LABORATUVARIN ROLÜ

- Bu testlerden en güvenilir sonuçlar **IL-1 β** ile elde edilmiş olup, sensitivitesi %90, spesivitesi % 95 dir.
- Tedavi başlangıcından sonraki 24 saatte IL-1 β miktarının %50 azaldığı gösterilmiştir.

LABORATUVARIN ROLÜ

- Postop klinik ve labortuvar menenjit bulguları olan hastalara empirik antibiyotik tedavisi başlamak , 2-3 gün içinde BOS'da üreme yoksa tedaviye kesmek olmalıdır.

LABORATUVARIN ROLÜ

- Beyin absesi, subdural ampiyem, spinal abse, osteomyelit, diskit gibi enfeksiyonlarda tedavinin etkinliğinin ve tedavi süresinin saptanmasında **CRP** takibi yararlı olabilir.

TEŐEKKÖR EDERİM

KANLA BULAŞAN VİRAL ENFEKSİYONLAR VE CREUTZFELD-JAKOP HASTALIĞI

Hastadan personele kanla bulaşan viral enfeksiyonlar ve özellikle Creutzfeld-Jakop (CJD) hastalığının bulaşı önemlidir.

CJD olduğu bilinen yada Őüphelenilen hastalarda daha dikkatli olunmalıdır. Hastaya kullanılan tüm malzemeler imha edilmeli, başka hastalara kullanılmamalıdır.

I.K.Hosein et al. Journal of Hospital Infection(1999) 43:5-11

- Danimarkada yapılan bir çalışmada beyin cerrahlarının kanla bulaşa diğer cerrahlardan daha çok maruz kaldığı gösterilmiştir.
- Perkutan yaralanmalarda beyin cerrahları ikinci sıradadır, mukokutanöz kanla temasta ilk sıradadırlar.

- The GCS is scored between 3 and 15, 3 being the worst, and 15 the best. It is composed of three parameters : Best Eye Response, Best Verbal Response, Best Motor Response, as given below :
  - **Best Eye Response. (4)**
    - No eye opening.
    - Eye opening to pain.
    - Eye opening to verbal command.
    - Eyes open spontaneously.

  - **Best Verbal Response. (5)**
    - No verbal response
    - Incomprehensible sounds.
    - Inappropriate words.
    - Confused
    - Orientated

  - **Best Motor Response. (6)**
    - No motor response.
    - Extension to pain.
    - Flexion to pain.
    - Withdrawal from pain.
    - Localising pain.
    - Obeys Commands.
-
- Note that the phrase 'GCS of 11' is essentially meaningless, and it is important to break the figure down into its components, such as E3V3M5 = GCS 11.
- A Coma Score of 13 or higher correlates with a mild brain injury, 9 to 12 is a moderate injury and 8 or less a severe brain injury.
- Teasdale G., Jennett B., LANCET (ii) 81-83, 1974.